

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Ranch, Hieronymus Justesen.; af H. J. [i.e.: Hieronymus Justesen Ranch].

Titel | Title:

Karrig Niding, Det er: En lystig Leeg eller Comoedie, om en sulten og karrig Hossbonde, og hans Hustru: Hvorledis hand af Sult og Nidskhed, er dragen af Bye med Nøglene til Mad og Øll fra hende og hans fattige smaa Børn og Huss-Folck ...

Udgivet år og sted | Publication time and place: København, [16--?]

Fysiske størrelse | Physical extent:

[56] s.

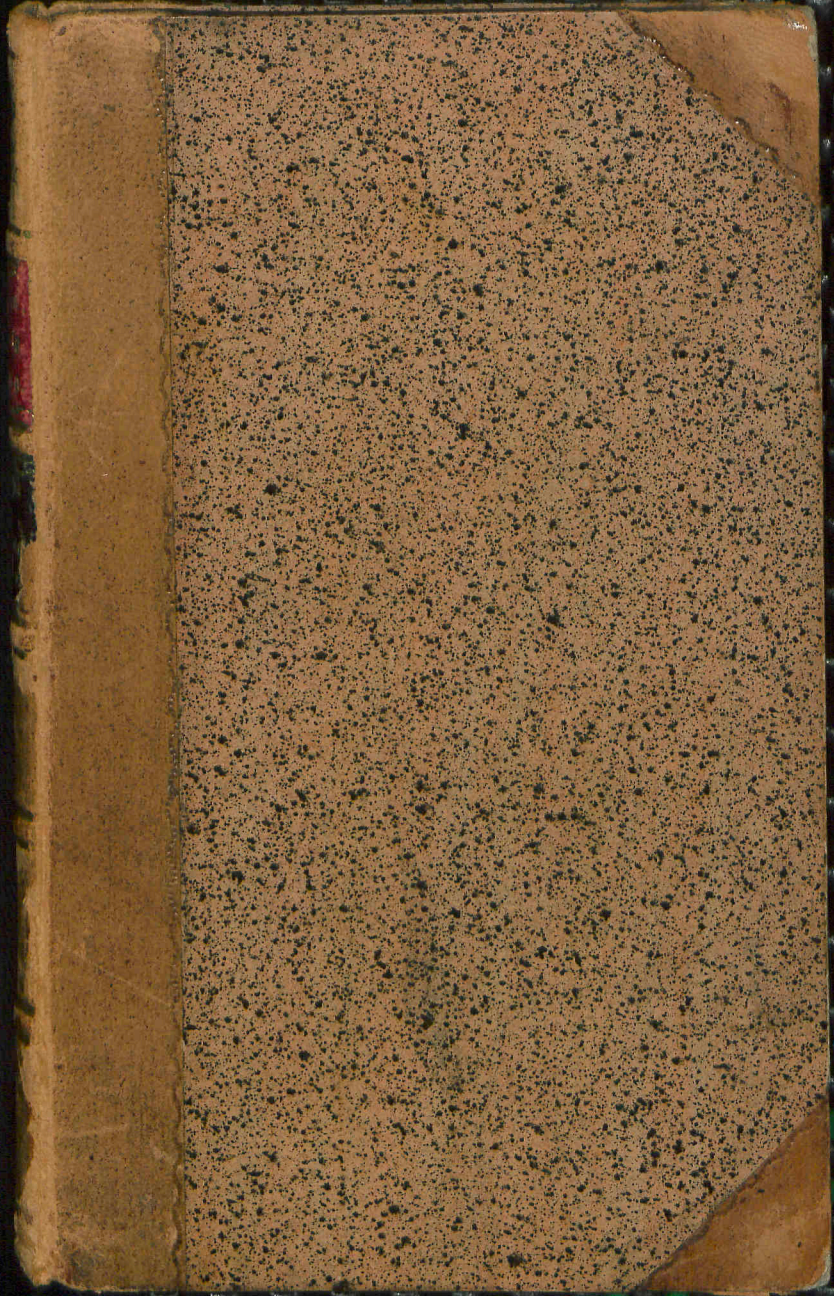
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

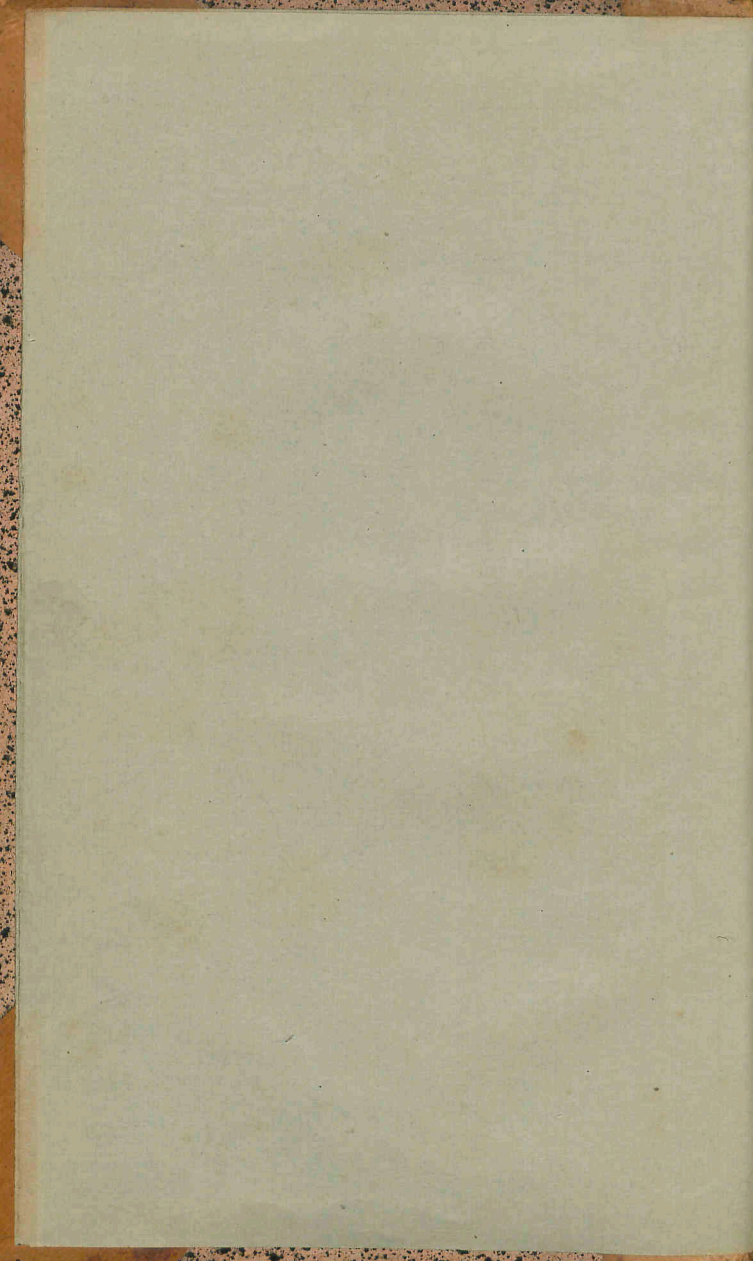
55.-145.

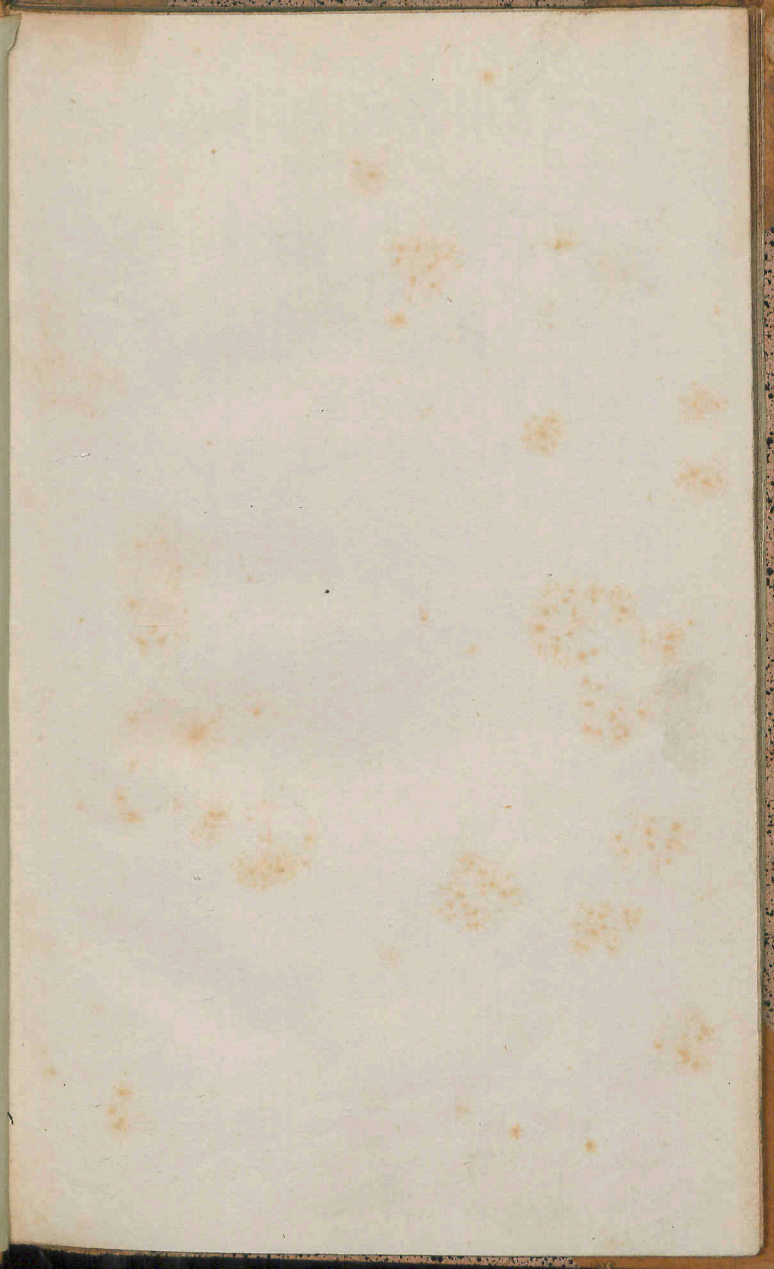

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019010709

Karrig Sidding,

Det er:

En lystig Seeg

eller Comoedie om en sul-
ten og karrig Høsbonde og hans
Hustru: Hvorledes hand af Sult og
Nidished er dragen af Bøt med Nøglerne
til Mad og Øll fra hende og hans fattige
smaa Børn og Huus-Folk: Men hvad for
Uleylighed der udover forarsages forme-
delst den Staadere Jeppe Skald, udvi-
ser Comoedien her yder-
meere.

af

M. H. J.

Syrac. Cap. 14.

Den som er Advindsfuld, seer ikke
gjerne at mand æder: Og det
gør hannem ont, naar hand skal
give Mad.

Kjøbenhavn, Trykt i dette Aar.

Personerne udi denne Comoedie
ere disse,

Nemlig:

PROLOGUS.

Den som forkynder Comoedien.

Niding.

Den karrige Hosbond.

Jutta.

Nidings Hustru.

Toe Børn.

Nidings Egte-Børn.

Knep Havrekege.

Nidings Tiennefte-Dreng.

Maverkaal.

Nidings tro Svend og Bandergesel.

Beengtær.

Juttens Mund=Rok.

Philissa.

Nidings Pige.

Eubulus.

Raadgiberen.

Jep Skald.

Staaderen.

Tocki.

Jep Skaldes Dreng.

EPILOGUS.

Den som forklarer Comoedien.

PROLOGUS.

Taler saaledes til Almuen.

Ser kommer Niding en fremet Mand,
Som havde hieime i Bræken Land,
Niding havde got Guld i Skrin,
Den Jutte var hans Egte=Qvind';
Disse havde og to Børn smaa,
Stor Vnk man paa dem høre maa,
De Børn af Hunger græde saa saare,
Og Jutta hun sældet saa modige Taare,
Knep var deris Tieneste=Dreng,
Bigen Philissa reede deres Seng,
Beengier hun var Juttens Mund=Rok,
Dog gav dem aldrig halvparten nok;
Thi hun havde intet at syde eller kaage,
Men efter Spiisen maatte hun snage;
Niding og Beengier kunde aldrig mages,
Maverkaal og Knep kunde aldrig fordrages,
Thi Maverkaal den karrige Hund,
Hand tiente Niding til Haand og Mund;
Eubulus den fromme Kaaadmand,
Hand raade Niding til paa Stand,
At give nok baade Oll og Brød,
Paa det hans Folk en Skuld' lide Nød

Det hialp dog intet, hand drog affted,
Langt hen fra Huus tog Nøglerne med,
Og slog i Laas baade Oll og Mad,
Hans Hustru var derved lidet glad,
Der hun nu sad og gremmet sig saare,
Den Staader Jeppe kom lakkend i Gaare,
Og Drengen Tocki den Skielems Mester,
De agtet at blive Juttis Siæster,
Hun havde intet, de havde i Sæk
Ket skionne Rætter, lod Bordet dæk,
De havde og Viin i deres Flaske,
Ehi begynder Jeppe stolt at braske,
Hand drak Jutta til, tracterer hende
best,

Den Nat laa hand Jutte lille nest,
Om Morgenen klædde hun Jeppe saa,
At hand i Nidings Klæder monne gaa.
Der Niding da kom lakkende i Gaare,
Da maatte hand staa uden fore,
De narret ham saa baade ude og inde,
At hand ey kiende sin egen Qvinde,
Saa gif hand hen fra Qvinden bort
At lede og spørge, hand viste ey hvort,
Hand leder endnu efter sit Huus,
Den galne rige sulken Luus,
Bærer stille over og agter vel,
Om denne Niding skeer U-skiel,
Hvad gielder J skal domme saa,
At Niding sin rette Løn monne faa.

ACTUS I. SCENA I.

Riding.

Svor staar det til at jeg kand leve?
 Om Hustru og Folk de saa skal æde?
 Mine Unger gielde,
 Kræve og skielde,
 Mad, Dll, Mad, Mad,
 I Kande og Fad,
 Ja saadan Lad
 Gjør mig u-glad.

I Tremmens Navn tog jeg min Kone,
 Thi hende følger en feldsom Bane,
 Jeg tager aldrig saa nøye vare,
 Hun vil jo i Ovnen efter fare,
 Jeg seer aldrig saa nøye til,
 Hun jo baade brygge og bage vil,
 Jeg slukker ud baade Urn og Ild,
 Thi det er stor Skade og Spild,
 At tende op Ild og gjøre Baal,
 Enten med Træ, Tørv eller Kul,
 Dog gjør hun Ild og rygger paa ny,
 Saa Røgen staar baade i Vejre og Sky,
 Ligesom hun vilde Byen opbrænde,
 Paa det hun mig kand øde og skielde,
 Hugger i blod, skær Ovæg ihjel,
 Steeger og brader, ja gjør got Skiel,
 Hun breeder Bordet, Tallerkener slingre,
 De æde, de drikke, og Ikke Singre,

Tre gange hver Dag gaar det oppaa,
 Dog kand det i Bugen intet forslaa,
 Mit Korn, mit Fless, mit Kiød gaar
 ihen,
 Som Kielder og Kammer har jeg igien,
 M.aa det ey være en underlig Ting,
 I g arme Mand jeg gaar omkring,
 Og tør en æde som jeg vilde,
 At jeg min Kost ey skulde spille,
 Enddog jeg er saa karig i Bryst,
 Min Mave er af Hunger fryst,
 Dog tør jeg skal sticere af heele Brød,
 Seer jeg mig heller af Hunger død,
 Jeg kysser Brødet og lader det ligge,
 Thi jeg befrygter at jeg skal tigge,
 Er det ey bedre at have Mad i Huus,
 End ædes af slige Rotter og Muus?
 Min Kone haver ey saadant et Sind,
 Fru Odeland den ødsels Qvind,
 Hun gid vel druffet, hun kand vel tære,
 Det samme mon hun og Børnene lære,
 Mine ødsels Biger og stemme Dreng,
 De frygte ey om jeg skal trænge,
 De vare tilfreds kunde de æde op,
 Tre gange om Dagen tre Dren-Krop,
 Og til hvert Maal en Tønde Meel,
 Saa veed min Thende at giøre skiel,
 Skadeland min Svend, Ja Skadeland,
 O Bee og Bol mig arme Mand,

Ja Bæ og Bof mig fattig Dreng,
At jeg kom i min Kones Seng,
At jeg laae en Qvinde saa nær,
Jeg maatte vel ladet saadant vær,
Da havde jeg været Børnene qvit,
Da havde min Kaast og været u-ædt,
Da havde jeg haft min' Penge, mit Guld,
Heel og holden Sække fuld,
Da kunde jeg samlet og holdet til Raade,
Nu skal det ødes i onde Maade,
Paa Klæder og Føde, paa Dll og Mad,
Ehi er mit Hierte aldrig glad,
Jeg saar at drage af Landet hen,
Jeg tænker ræt aldrig at komme igien.

ACTUS 1. SCENA 2.

Jutta, Philissa, Kney, Beengier.

Jutta.

J Kræver Mad vil drikke og æde,

Philissa.

Moder vi gjør det ikke af Ræde.

Kney.

Mad vil her til om jeg skal tiene,
Eller jeg snart skal bruge mine Beene,
Og vise eder Sommen af min Høse,
Skal jeg saa bære den tomme Pose.

Jutta.

Ney gode Kney tal ikke saa,
Jeg haabes det bedre blive maa,

Min Vilskaar er ikke bedre end din,
Enddog jeg er hans Hustru sin,
Du seer mit Vll og Mad er tynd,
Hvor tit drikker jeg af vor Brynd.

Beengier.

Ja I er knyt og bunden vel ved Hæl,
I faar at bie, men vi er Træl,
Vor Dyne sidder ey fast i Døre,
Vi drager derhen som vi var føre.

Jutta.

Ney fiære Børn bliver endnu,
Vor Niding faar vel en anden Hu,
Her staar nu for vor Uvel og Biering,
Vi faar (med Guds hjælp) vel vor Næring,
Derfor om vi end skal lide Nød,
Dog maa vi ey af Hunger døe.

Beengier.

Ja maatte jeg raade, I skulde mig takke,
Jeg skulde ham lære andet at snakke,
Jeg vilde mig snoe lige som en Kat,
Op i vor Kande tage Bølsen fat,
Jeg vilde og være en Kiælder-Muus,
Og fylde i Leller, Kander og Kruus.

Rney.

Jeg vil rumstere i Loe og Lade,
Paa Loft, i Bing, ræt i onde Maade,
Om jeg mig ellers selv maatte raade,
Skulde det vel være os alle til Baade.

Den

Phliffa.

Den Dag jeg bliver Nidings Thy,
Da sit mig Sænnen i mit Liv,
Før vil jeg hungre og svelte ihjel,
Før jeg min Husbond vil giøre U-skiel.

Beengier.

Jeg siger hannem ey herfor god,
Saa sandt saa Niding en Fandens Mod.

Knep.

Hand haver Guld og Bending nok,
Got Oll og Mad saa saa hand Bok,
Hans Brød er haard, skimlet af Mul,
Raaden er og hans Mad og Sul,
I Raanden hænger vel mange Slykke,
Vi faar dog ey der af et Stykke,
Rotter og Muus de tære fast,
Os sulter hand den onde Gast,
Vor Hunde er døde, vor Ratte er øde,
Fordi de vilde være om deres Føde,
Hans Hustru gaar saa slunken here,
Før hun kand intet faa at tære,
Hans Børn de gielde som Fugle-Unger,
De gaber og rekker ud deres Tunger,
Var jeg som I jeg vilde mig pakke,
Og ikke vie Niding til Takke.

Jutta.

Forbyde det Gud, jeg maa vel ble,
Det onde taale, og dertil tie,

Jeg haabes hand maatte end bedre blive,
Saa siger Hyrden om sine Knive,
Men faar hand ikke et bedre Sind,
Enddog jeg er en fattig Ovind,
Jeg lader vist ud af Byen staa,
Hvor jeg min Klæde og Føde kand faa,
Jeg kand en taale at lide saa længe,
Hans Knur over Borde og i Senge,
Det er som jeg skulde miste mit Liv,
Om jeg af Brød vil sticere med Kniv.

ACTUS I. SCENA 3.

Eubulus.

Hielp Gud, hielp Gud her følger Hatte,
Vor Naboer lives som Hunde og Katte,
Jeg frygter, at denne karrige Mand,
Skal føre sin Hustru i Sorg og Vaand,
At hun sig myrder og slaar ihjel,
Fordi hand hende gjør sliq U-skiæl,
Hand svelter sin Hustru og Børn ihjel,
Saa og hans Tyende og daglige Træl,
Jeg her de er paa farende Beye,
Og vil til andre lade sig leye,
Forløbe Niding den karrige Mand,
Og søge om Tieneste hvor de kand,
Jeg maa alt holde mig der hen,
Til Niding min Naboer og gode Ven,

Om

Om jeg ham gode Raad kand give,
Og see hvad Handel de der drive,
Det kræver Gud og Kiærlighed,
At hielp til rætte og raade til Fred.

ACTUS I. SCENA 4.

Niding, Eubulus, Jutta, Philissa,
Beengier, Knep.

Niding.

Ach, Ach, Ach, mig arme Krop,
Min Kone og Folk æde mig flæt op,
Sil-Fras, Sil-Fras, har jeg for mange,
Det gjør mit arme Hierte bange,
At æde og drikke, ja drikke og æde,
Det er min Hustrues og Tyendes Glæde,
Gryden fra Jld, flux til igjen,
Der med saa gaae deres Dage hen,
Ja er den Leeg som de vil høre,
Altid æde og intet gjøre.

Eubulus.

God Dag, god Dag min gode Her Niding,
Hvi vrier i Jer som en Niding?
I maa vist have selfomme Tanker,
Men I her saa eene ombanker,
I slaar med Hænder, sukke og lade,
Hielp Gud Naboe, hvad mon eder stæde?

Niding.

Er det Spørsmaal! O Naboe Kiær,
At jeg gaar saa bedrøvet her,

Min

Min Kone og Folk mig arme Mand,
De æde mig slet af Huus og Land,
Ja min Kone den Fandens Mær,
Alt det jeg tien kand hun fortær,
Hun haver faaet den Krumpen Soet,
Gider altid ædt og iutet giort,
At kaage Mad og selv den æde,
Det er hendes høieste Lust og Glæde,
Jeg kommer tit og lugter Mad-Røg,
Dog er hun trædss det slemme Dg,
Hun giemmer det i Kraag og Braae,
Paa det jeg intet der af skal faae,
Jeg kand dog mærke hendes trædsske Fund,
At naar hun slikker sig om sin Mund,
Da har hun visselig været i Skade,
Enddog jeg kand ey komme til Maade.

Eubulus.

Ey saa, Hr. Naboer, det maa i troe,
I gjør eder selv hermed Uroe,
Hvad skal det være for en Rey?
Saadan en Kone have I ey,
I have en dehlig og dydig Qvinde,
Hvis Lige neppe er at finde,
Ja vist er det en dehlig Qvin,
Med smukke Sæder og Spanst voren Liv,
Hvor hun gaar kand hun bravere,
I Gang og Trin ræt vel passere,

At Eders Hierte maa sig fryde,
At i flig en Qvinde eene Land nyde.

Niding.

Ach I kiender ikke Frue Odeland
Hun har ræt lært at bruge sin Land,
Hun har en Giærtarm i sin Bug,
Som Storken og Giesfen, den flême Slug,
Sine Børn og Folk det samme hun lær,
U-mætsom og Bondløs alle de er,
Tre gange om Dagen vil de have Mad,
Hvor flulde jeg nogen Tid være glad?
At hun er en smuk og venlig Qv,
Med Lader og Sæder, et velstabt Liv,
Det giver mig kun passelig Glæde,
Uden hun vil holde op at æde.

Eubulus.

O hører dog eders Kone til rætte,
For I saa fanger an at trætte,
Hører Jutta Naboerffe kjær,
Kommer end lidet nærmere her,
Hvi seer I dog saa mager ud?
Med bleege Kinder og runken Hud,
Eva hvad I er meget forvendt,
Frem for det første jeg eder har kiendt.

Jutta.

Min gode Eubule og gamle Ben,
Kand i see, hvor jeg svinder hen,

Ja, Ja, min Niding laver det saa
Som I vel veed og kand forstaa,
Hvor Sult og Hunger er i Gaare,
Der maa Deylighed staa uden fore,
Thi den rætte Aarsag til Deylighed,
Er Aede og Drikke som hver vel veed.

Niding.

En Slug en Fraadser er altid mager,
Det er hendes egen Mave hend' plager,
At hun seer ud saa gusten og bleeg,
Er tør og gaftig som Bark paa Eeg,
Bolder hin mange kræsne Rætter,
Med hvilke hun sig daglig mætter.
Fraadser og fylder op og need,
Det er Aarsag som hver vel veed,
Thi en Fraadser bliver aldrig feed,
Der har Eubule min Bessfeed.

Jutta.

GUD naade mig fattig hungrig Qvinde,
Mine kræsne Rætter faar jeg at finde,
Det er min Last som jeg nu klager,
Sligt i min Mund som intet smager,
Ja vil det sige til Bond og Grund,
At sligt gaar langt uden min Mund.

Beengier.

Fanden maa tienne i den Gaard,
Hvor Nøglen henger ved Mandens Laar,
Hvor

Hvor Manden skal tappe og Mad tilreede,
Der skal hans Tjende en blive feede.

Knæp.

End meer den slemme sulten Knar,
Har Nøglen til vor Masse-Kar.

Philissa.

Hold Munden Knæp du lit forstaar,
Det er en altid ens i Kongens Gaard,
Og kand ikke altid lige være,
Med armt Guds maa man sig og nære.

Eubulus.

Ney Niding, Niding saa ingenlund,
Sligt er et sultet sammelig Fund,
I maa en sulten Folk ihjel,
Mad maa her til, det ved I vel,
I selv samfere eders deylig Qvinde,
At hende falmer og blegner Kinde,
Det stod langt bedre, som I vel veed,
At hun var rød, vel sød og feed,
End mager, tynd, sulten og smal,
Som to Fiele var sammenhvald.

Niding.

En bleeg tynd Qvinde, smal som Rør,
Er langt smukker end buget Søer.
Buket Qvinder med store Maver,
En neppe kand saa rom i to Høst-Haver,
Ja store, feede, tykke og breede,
De maa med rette Qvabsøer heede.

Knæp

Knep.

Ha, Ha, Ha, Ha, hvad jeg nu loe,
Er Nidings Kone en buget Soe,
Hvor sidder den Bug, det maatte jeg vide,
Paa hende, den sulten skiden Side.
Jeg vil ikke tro forstaa mig ræt,
Hun to gange et Aar har ædt sig mæt,
Hvor kommer det da, hun skulde være,
En Qvabsoe, som du siger here?

Niding.

Vær stille Knep Haverkage og tie,
Mon jeg skal feede hende paa Stie?

Knep.

Ikke en feed men en ræt sulten Soe,
Den har du Niding i din Boe,
Hendes Feedhed gjør hende ingen Hinder,
Det sees vel paa de sultene Kinder.

Cubulus.

Min Kiære Niding raader Bod der paa,
At ingen Naboe skal sige der fra,
Giv nok at æde, drikke og slide,
Det er mit Raad vilt du mig lyde,
J faar vel nok, men J er til,
Jeg eder Gud befale vil.

ACTUS I. SCENA 5.

Niding, Maberkaal, Beengier,
Jutta, Knep.

Niding

Niding taler ved sig selv.

Jeg kand vel mærke og befinde,
Mine egne Folk er mig for gesvinde,
Thi vil jeg vandre og reyse af Land,
Baa min Forhverv mig arme Mand,
Hvad gielder deres Bug skal sagne,
At de Niding vel snart skal sagne,
Alt hvis jeg har vil jeg forvare,
Glaa i Laas før jeg gaar af Gaarde,
Oll og Mad, Benge og Klæder,
Korn, Fetalie og andet meere,
Min Hustru skal en komme der til,
Hun bander og springer hvad hun vil,
Førend jeg selv tilbage kommer,
Hvilket jeg haaber skeer i Sommer,
Hør Maberkaal gior du dig reede,
Du skal mig følge over denne Hede.

Maberkaal.

Ja Herre jeg er eders rette Komher,
Jeg vil eder følge i denne Fær.

Beengier.

Hvad Bolkter skal det være for et Tog,
Mon vi skal leve ved Nimmer dog.

Knep.

Fluer og Mng de lever af Byrr,
Rotter og Muus de gnaver Leer.

Jutta.

Mand lille vil I drage hen,
Naar agte I eder tilbage igien,
Hvad skal vi drikke, hvad skal vi æde?
Skal vi som Brakker der efter lede?
Eller maa see her efter som føre,
Som sulten Svin quæde for Døre.

Riding.

Der maa I selv see eder om,
For mig skal I en Tid have rom,
Kom Møbertaal tag Nøglen alle,
Af alle vore Døre, som jeg befalle.

Knæp.

Rid hen, rid væk, far Fanden i Bold,
Hand tage eder begge til Maanedes-Sold.

ACTUS 2. SCENA 1.

Jutta, Beengier.

Jutta.

Ach, Ach, Ach, drog hand afftæd,
Beengier.

Ja hand drog, tog Nøglen med.

Jutta.

Tog hand bort Nøglerne hver og een?

Beengier.

Saa sand møde hannem et bedrøvet Meen,
Hvem saae nogen Tid sliq en Stæf,
Hand tog og med en Staander-Sæt,

Dg førde sig i en Luse-Ham,
Der med hug af, saa faae hand kam.

Jutta

Ach Bige hand havde det intet behov,
Ville hand kun GUD og Mennisten tro,
Hvad hand er gal og meget blind,
I veed hand haver saadan et Sind,
Hand har GUDS Tre jeg siger dig det,
Hvad hand vil vogne og sove ved,
See hvilket Huus, ja Gaard og Grund,
Og mangen Gylden paa Riste-Bund,
Vor Kost rinder og kryber ud,
I Madik og Orme, saa naade mig Gud,
Vi har det Flekk og Ost her inde,
Det vil jeg sværge og bekiende,
Det Oll, det Smør, den Pøls, det Brød,
Som blev indlagt i den store Nød,
Der den store Vinter her regieret,
Og nu af Mul og Orm fordærbet,
Dog nender hand ikke at lade det syde
Paa det ey nogen der af skal nyde.

Beengier.

Var hand min Mand jeg vilde ham lære,
Hvor meget jeg skulde slide og fortære.

Jutta

Her ligger Klæder mange og skionne,
I Kister og Ork forvaret i Lonne,
Dem æder Møl og Orme op,
De maa aldrig komme paa min Krop.

B 2

Beena

Beengier.

Maa jeg mig raade, da skal I see,
Hvad Konst jeg vil lade betee,
I maa mig kalde en galen Gaas,
Om jeg ey vilker op alle Laas,
Og flye eder baade Mad og Klæde,
Saa I med os kunde have Glæde.

Gutta

Nej Beengier det vil ey skikke sig,
Lad saadant blive, lyd kun mig.

ACTUS 2. SCENA 2.

Jep Skald, Tocki.

Jep Skald.

Mig tykkes her boer vel rige Folk,
O S. Giertrud vær vor Tolk,
Fly os i Aften Roe og Hvile,
Ehi vi have reyst saa mange Miile,
Hør Tocki kand du skiule en Næv,
Under din Kaabe, da est du gæv?
See til du lader dig ey ved gaae,
At jeg er raff kand løbe og staae,
Om nogen med Ord vil dig forbusse,
See til du lader dig ikke skuffe,
Forvar fuld vel vor Byldt og Tasse,
Har du og Viin udi vor Flaske.

Tocki.

Der er allehaande i Staaders Pose,
Meere end jeg nu af vil rose,
Et Bøste, en Gaas, en herlig Honne,
Og Hvede-Brod I kiøbte i Plonne,
Det er paa tide at gaae paa Lud,
Jeg frygter nogen skal see her ud,
Laver Staven til og Krykker med,
Det er hin gamle Staaders Sød.

Jep

Jep Skald.

Panem propter Deum.
GUD skal eder lønne in Seculum.
Vi arme Staadere kom fra Rom,
Vor Pose er ledig vor Mave er tom.

ACTUS 2. SCENA 3.

Jep Skald, Toeki, Gutta, Beengier.

Beengier.

Her gives intet i Jesu Navn,
Farer vel det bliver eder lit til Gavn.
I femten Aar har jeg her været,
Uldrig er Staffel her noget foræret.

Toeki.

Ach siger ikke saa min gode Pige,
Denne Danne-Dvinde har ingen lige,
I Mildhed, Kundhed og andre Dyder,
Som hende ziirer, ja herlig pryder.

Gutta.

Hør Beengier, lad den Staader ind,
Vi maatte end nogle Smuler find,
Gutte er vel fattig og arm,
Hun faar sig dog over Staffel forbarm.

Jep Skald.

Hil være eder dydig og deylig Dvinde,
Gud spare eder længe ude og inde.
Vil I os nogen Almisse skænke,
Herren skal eder igien betænke.

Gutta.

Ja fiære Venner det er nu det,
Gud veed allerbest min Leylighed,
Gods og Eyendom haver jeg nok,
Ja Gylde og Daler i heele Skof,

Sitallie og Raast ober alle Maade,
Dog maae jeg intet der ober raade,
Det er forvaret i Ork og Kiste,
Guden Luffels og Laas, jeg maa det miste,
Min Mand er draget langt af Bye,
Ehi maae jeg høre Graad og Rye,
Af Børn og Folk, det gjør mig bange,
Ehi Mad og Dll er leede lange,
Jeg haver vel nok, dog er jeg arm,
Det maae sig Gud ober mig forbarm,
Jeg sidder her blaafasten endnu,
Min sulten Mave gaar i tu.

Jep Skald

Ach Bee O Bot, hvad er det skemt,
Beengier.

Det gaar os af foruden Skiempt,
En sulten Hund haver hun til Mand,
Hand slipper heller Dye og Tand,
End os et eeniste Brød vil gib,
Saa sant saa hand et stakket Liv.
Var hun en Staaders Tegte-Dvinde,
Da fik hun Føde ude eller inde,
Skreding, Pølse-skind, Krummer og Greber,
Grød, Skover, Lunge og Lever,
Det kunde hun æde med Fred og Røe,
Hun fik og Hoser, saa vel som Skoe,
Nu kaldes hun en Røg-Mands Bid
Og for sit eget maa være en Tyv.

Jep Skald.

Eya hielp Gud hvad er hun bleg,

Beengier.

Hun kand nep staa op til en Beg,

Jeg

Jeg frygter hun til døde skal svelte,
Og hendes Hierte af Sorrig smelte,
Hvad haver J udi denne Pose?

Locki.

Det er vor gammel Skoe og Høse.

Beengier.

Jeg lugter at der er Mad udi,

Jep Skald.

Ja det er sandt, jeg bestaar det fri,
GUD gibe mig maatte skee den Ære,
At hun der af vil noget fortære.

Beengier.

Løs op min Ben din Abraham,
Der af har hun slet ingen Skam.

Jutta.

Det skader ey Beengier du est diærsvø,
Men du kand tale om vor Tærsvø.

Jep Skald.

Bred Dug Beengier. og lav vel til,
Hvem veed hvad H Erren gibe vil.

Jutta.

Sæt Stolen hid lad hannem sidde,
At hvile sig lidet om hand gider,
Jeg Hyndet paa det ey forgiæt,
Kand skee hand er baade mødig og træt.

Locki.

Saae hid Fade og Fade-Krands,
Her er for Haanden allehaande Sands,
Pølse, Kage og andre Krummer,
Ja Ost, Flesk og Smile-gummer,
Bradet og sødet og end vel kæt,
Holla, frisk op vor Staader-Sæt.

Jeg Skald.

O tager nu til J' dnylig Dvinde,
S' il takke med mig denne sinde,
H' Erren oplader sin runde Haand,
Dg mætter alle Dvinde og Mand.

Jutta.

De Rige have intet de Fattige faa nok,
Saa siger den H' Erre Zebaoth.

Beengier.

Det er sandt! O Jutta tier,
Det seer vi nu for D'yne her,
Jeg vil dog Jeppe intet rose,
Hand har fuld god en Helbreds-Pose,
See hvilket Riød og audet Kram
Vor Jeppe lister af Posen fram.

Fremdeeles taler Beengier til Almuen.

Jærlige got Folk see J' det,
S' hi saadant er alt Trygellers Sæd,
Alt mangen beder om sit Brød,
Som dertil har fuld liden Nød,
Ja meget meere i sin Boehave,
End den hand beder om Allmisse Gave.

Jeg Skald.

O faar Mad og værer haardfær,
Alt i ey plat af Hunger dør,
Det skal være eder undt ræt vel,
Ja heller end jeg aad det selv,
Dg smager dette Putte-Laar,
Jeg fik det hos vor Præst i gaar.

Jutta.

Miu gode Ven jeg gjør og saa,
Saa fast Munden kand drage fra,

Jeg

Jeg fik en sliq Kætter i Nar,
Gud ved hvad jeg her efter faar.

Jep Skald

O lader eder det vel smage,
Eger og til denne Hveede-Rage.

Jutta.

Oll var nu got hvem det kunde faa,
Jeg haver plat vendt mig der fra,
Hør Beengier, gik til Brønden og hendt Vand,
Det gjør saa mangen Dvinde og Mand.

Jep Skald.

Ney, ney, ney, ney, skal hun ikke,
Jeg vil forskaffe os noget at drikke,
Tocki faa hid den liden Flaske,
Eya Husbond, nu vil vi braske.

Tocki.

Faa hid Beengier en Sølvstob,
Jeg veed min Flaskes gammel Lob.

Jep Skald.

Maa jeg eder denne Stob tildrikke.

Jutta.

Ja vel at jeg min Tørst kand slukke.

Jep Skald.

Drikker I nu og gjører skiel,
Maaffee den Vin tør end smage vel.

Jutta.

Ha, Ha, den Vin er meget god,
Det er vist af en Edel Rod,
Det falt paa vel heed en Steen.

Beengier.

Saa faa eders Mand en Sandens Meen.

Jep Skald.

O Kiære Qvinde god Taar igien,
Gjør god Ræt til Bonden reen,
Ach faar flux Mad og drifter ud,
Det gjør eder got, jeg svær om Knud,
Den Sorgesfuld skal mand give Vin,
At hand kand glemme Sorgen sin.

Jutta.

Jeg haver ædet som jeg formaar,

Jep Skald.

Ach ney endnu et Kolling Laar,
O Beengier lad hendes Børn indgaae,
Og Folk at de og noget faae.

ACTUS 2. SCENA 4.

Beengier, Knep, Jep, Philissa, Tocki, Jutta.]

Beengier.

Kommer ind, kommer ind baad' store og smaae,
Mig tykkes det vil nu ret angaae,
Her er forhaanden Staader-Gilde,

Knep.

Jeg frygter at jeg skal komme forsilde.

Tocki

J tager til og æder tæt,
Indtil saa længe J bliver mæt.

Knep.

Gud veed vi dertil haardelig trænge,
Fordi vor Husbond tøver saa længe.

Beengier.

Gud give hand kommer aldrig igien,

Knep.

Give Sanden ham før tager hen.]

Jep

Jep Skald.

Stient Wiin i Kanden og saa dem saa,
Jeg seer de har dertil attraa.

Tocki.

J drikker ud, og værer glade,

Jep Skald.

Hvem best gjør ræt er mig til Maade.
O deylig Qvinde drikker endnu,
Hvad tænker J, J er saa dru.

Jutta.

Mit Sind det nu saa vide vanke,
Jeg haver og mange dybe Tanke.

Jep Skald.

O sørger ikke, det er stor Skade,
J skulde lide ilde i nogen Maade,
Jeg saae aldrig saa deylig en Qvinde,
Det jeg veed eller nu kand minde,
See hvilke Øyen, see hvide Hænder,
See Rosens Mund, see deylige Fingre,
Og Skam og Skade saa saa den Mand,
Der ey elsker sig et Lilliebånd.

Jutta.

Min Ven, hvad pleyer mand eder at kalde,
Eders Ord mig saare vel besalde.

Jep Skald.

Jeg heeder Jep.

Knep.

Da heeder jeg Knep.

Jep Skald.

Deylig Qvinde jeg heeder Jep Skald,

Jutta.

Det Navn mon mig ræt vel besald,

Tocki

Tocki.

Hand fik det Navn af Viborgs Skald,
Efter det Dll er hand opkald.

Knep.

Saa sandt som jeg er en ærlig Knep,
Aldrig tiende jeg saa from en Jep,

Min gode Jep,

J pleyer Knep,

Ret paa Skrep,

Gid Vocker stik mig Staader Knep,

Om jeg ikke gierne vil tiene Jep,

Dg bære eders Flaske og Helbreds Pose,

J hvor J reyser giennem Kiær og Mose,

Jeg vil eder tiene troe og huld,

Den Stund eders Pose den er fuld.

Beengier.

Jeg vil og være hans Stægers Pige,

Følge hannem igiennem Land og Rige.

Philiffa.

Hand pleyer os ræt som en Mand,

Jngen andet paa ham sige kand,

Dg dersom hand saa kand holde fram

Da følger ham baade Cre og Bram.

Jutta.

Mand tager Got men mand kand faa,

Det Onde vil vi lade staa.

ACTUS 2. SCENA 5.

Jep Skald, Tocki, Beengier, Jutta, Philiffa.

Jep Skald.

Det er paa Tiid at vandre bort,

Tocki.

Hvad Vandring er det siger mig hvort?

Beene

Beengier.

J Alften kand J ingensteds vandre.

Jutta.

Lader os nyde Plads hos hver andre,
Mand maatte mig kalde en lusige Trippe,
Om jeg i Alften lod eder saa slippe,
Kand jeg eder ey andet beviise,
Alt maa J nyde Matte-Roe og Liise,
En Seng maa J alt ligge paa,
Dg siden seer til hvor det kand gaae.

Jep Skald.

Jeg takker eder deylig Qvinde,
For eders Fromhed jeg nu kand finde,
Alt jeg ey nu skal vandre og gaae,
Da under mig at ligge i en Braae,
Tag hen de Stave i Pugens Navn,
Jeg haabes at jeg dem vel kand savn.

Bengier.

Ach seer nu til min kiere Frue,
Er dette Menniske ey værd at frue.

Jutta.

Min kiere Jeppe det er stor Skade
Alt J skal tigge i saadan Maade,
J er jo skabt ræt deylig forvist,
Foruden Lyde saa hielpe mig Christ.

Beengier.

Ikke er i gift min kiere Jep Skald,
Som mend J burde i et andet Kald.

Jep Skald.

Var jeg kun riig da vilde jeg beyle,
Dg haabes det skulde mig ikke feyle?
Ach drikker nu der som i gid.

Jutta.

J maa vel sidde nærmere hid.

Jeg Skald.

Der ikke stolt i Mod og Sinde,
Mig tykkes i er en ydmyg Dvinde.
Ach! Stam saa Niding den sulden Mand,
Alt hand eder forlod paa Stand,
Skulde hand i disse Arme ligge?
Det tien ham best at gaae og tigge,
Hey lystig smuk syng op du Jung,
Lad høre din Mund og lystig Tung.

Locki siunger saaledes.

Der var en gang en riig farrig Mand,
Hand havde saa deylik en Lilliesand,
Hand slog i Laas baade Oll og Brød,
Alt hand hend' kunde svelte til død,
Hoska, houva, heya.

2.

Hand drog langt bort af Landet hen,
Dg lod sin Hustru sidde igien,
Dg lide baade Hunger og Nød,
Ehi huu kunde ey faa Mad eller Brød,
Hoska, houva, heya.

3.

Der kom en Staader lakkend i Gaar,
Den deylik Dvinde hun fælde Taar,
Hand bad om Mad, hun sagde ney,
Hun viste dertil slet ingen Bey,
Hoska, houva, heya.

4.

Jeg haver vel nok baade ude og inde,
Dog er jeg en arm hungrig Dvinde,
Min Mand af Landet drog afftaed,
Dg hand tog alle Nøglerne med,
Hoska, houva, heya.

5.
Den Staader bød den Qvinde til Giest,
Tracteret hende som hand kunde best,
Hun drak, hun aad hans Pose-Mad,
Saa blev hun smuk i Hiertet glad,
Hoska, houva, heya.

6.
De gik til Senge og sov tilfammen,
Og havde megen Glæde og Gammen,
Den Staader og den Venne Liv,
Hun deelte med ham sit unge Liv,
Hoska, houva, heya.

7.
Der laa de sammen den lange Nat,
Stat op du Staader og end vel brat,
Min Mand hand kommer snartlig hiem,
See til du mig nu ey forglem,
Hoska, houva, heya.

8.
Hendes Mand i det samme kom lakkend i Gaard,
Hans Hustru strax for hannem staar,
Hun sagde ham hvor det var fat,
At hun hos Staaderen sov den Nat,
Hoska, houva, heya.

9.
Hand kaste de Nøgle store og smaa,
Tag dennem Kon' lille og vaer selv paa,
Jeg skal dig aldrig svelte meer,
Du æd og drit hvad du begier,
Hoska, houva, heya.

10.
Ja havde du Daare saa giort tilforn,
Da havde din Hustru været ubesforn,

Men nu est du en Dannis Mand,
Den Staader hand din Hustru vand,
Hoska, houva, heya.

Jep Skald.

Hvad troer i fiere Gutta lild,
Gik det ey smukt og artig til?

Gutta.

Jeg straffer hende slet ingenlind,
Hun hialp sig smukt med det hun kund,
Thi hun var nød og tvungen der til,
Af idel Hunger at bruge det Spil.

Philissa taler til Almuen.

De hyffe tilhaabe som Paafugle giøre,
Kand skee vi faa noget andet at høre.

Gutta.

Hvor skal vi legge denne fremmede Giæst?

Beengier.

Udi eders Seng er allerbest.

Gutta.

Ha, ha, ha, kand du det troe,
Da maa hand ligge vel hand paa lov.

Beengier.

Kom nu Jep Skald din fattig Dreng,
Du skalt nu sove i vor Moders Seng.

Jep Skald.

Ha, ha, ha, ha, det var ret,
En Seng er god, thi jeg er træt.

ACTUS 3. SCENA 1.

Beengier, Philissa, Locki, Knep.

Beengier.

Niding, Niding, drag saa omkring,
Med Pose at tigge i Staader-Ring,

Indtil jeg henter dig igien,
Kandskee din Kone det samme meen.

Philissa.

Hvem havde troet at denne Jep
Kunde os pleyet saa smuk paa skrep?

Tocki.

J kiender ikke endnu den fromme Jep Skald,
Knep.

Jo saa faar Niding et andet Fald,
Hand nender ikke at bruge sin Kone,
Nu har hun lærdt en anden Vaane
Jep er en Mand ret fix paa love,
Hand torde hos Nidings Kone sove,
Den fattig Dreng det torde hand vove,
Det var stor Ynk at stille dem ad,
Chi hand har Biin og Pose med Mad.

Tocki.

Om Niding kom, hvad vil du raade,
Beengier.

Vi vilde ham helse i onde Maade,
Saa sandt som jeg heeder Beengier,
Hand skulde faa en Pokkers Fær.

Knep.

Jeg vil ham sige saadan Tiding,
Her boer Jep Skald og ingen Niding,
Vi ville og giøre ham Beyen trang,

Tocki.

Ja løfte hannem ret smukt over Stang.

ACTUS 3. SCENA 2.

Jutta, Beengier.

Jutta.

Jep Skald hand er en duelig Mand,
Bedre er ikke i dette Land,

C

Hvad

Hvad gode Raad kand du mig give,
At vi den Niding kunde fordrive.

Beengier.

Det kand vi giøre med ringe Umag,
Vi vil mangle og banke hans Bag,
Først skal J tage Nidings Klæder,
De allerfjønneſte med Ære og Hæder,
Og klæde Jep Skald ret ſmuk paa nye,
Saa hans lige er ey i denne Bye,
Niding vil vi komme til at troe,
Hand haver her hverken Huus eller Boe,
Hand boer her ikke vi kiender ham ey,
Og hannem ſaa viiſe en anden Bey,
Saa ville vi lade plat opſlaa,
Baade Laaſe og Luffels ſtore og ſmaa,
Og lade Nøglene giøre igien,
Eil alle Dører og være ey ſeen,
At vi kunde det ſaa ſlet forbende,
Saa hand ſin egen Gaard ey kiende.

ACTUS 3. SCENA 2.

Jep Skald, Knep, Tocki.

Jep Skald.

Uldrig ſov jeg ſaa ſødelig
Uldrig laa jeg ſaa blødelig,
Knep.

Det er mig kært min kære Jep Skald,
Tocki.

Vor Poſe Mad blev vel betald,
O hvad hun er en dydig Qvinde,
Det kand vi ſee og nu befinde,
Niding ſkal gaa ſin Staadergang
Beengier vil løſte ham over Stang,

Naar

Naar hand til Gaards vil komme igien,
Og viise ham af Gaarden hen.

Jep Skald

Det saae jeg gierne om saa kunde gaa,
At jeg hans Kone nyde maa.

Knep.

Det vil jeg giøre med ringe Umag,
Ja det skal være en ringe Sag,
Saa sandt jeg er en ærlig Knep,
J skal her bive min fromme Jep,
Den Niding vil vi plat forjage,
Lad ham søge Plads hvor hand kand tage,
Vi vil ham komme i denne Troe,
Hand har her hverken Kone eller Boe,
Vi vil hans Dyne vende i Blaar,
Hand skal ey kiende sin egen Gaard.

Jep Skald.

Min gode Knep du brug din Konst,
Dit Arbejd skal ey blive omsonst.

ACTUS 3. SCENA 4.

Jutta, Beengier, Jep Skald, Knep.

Jutta.

Er hand nu ikke en deylig Person?
Hand er vel værd at bære en Kron,
Ehi ligesom en er pyndtet i Klæder,
Saa er hand og antaget og hædret,
Min kiære Jep min hierte Hosbond,
Jeg elsker eder af Hiertens Grund,
Niding skal aldrig komme mig nære,
Fordi J er min Hiertens Kiære.

Knep.

Ney Niding drog sig Volcker i Bold,
Og Mavertaal den stemme Trold,

C 2

50

Her er min Husbond med lige og ræt,
Den sulden Niding vi slet forgiæt,
Her er min Haand, min Tienist og Tro,
Begier en Løn uden Hoser og Sko.

Jep Skald.

Min fromme Knep stat duelig bi,
Din Raast og Løn skal være dig fri.

ACTUS 3. SCENA 5.

Jutta, Philissa, Cubulus, Jep Skald.

Jutta.

Hør Pige hent ind vor Naboer fiære,
Sidder hid Mand lille nærmer here,
Her vil vi sidde og gjøre os glade,

Philissa.

Cubulus kommer ret smuk til Maade.

Cubulus.

Er Niding draget af Landet bort?

Jutta.

Ja hand drog hen, jeg veed ey hvort.

Cubulus.

O skamme dig din rige Staader,
At hand begynder saadan Noder

Jutta.

Hand slog i Laas baade Oll og Brød,
At hand mig kunde svelte til Død,
Det var og skeed saa nær som et Haar,
Hadde Jep ikke hid kommet i Gaar,
Hand reddet mig af Dødsens Strikke,
Dg pleyet mig med Mad og Drikke,
Thi vil jeg Niding overgive,
Dg hos Jep Skald her efter blive.

Det

Det ved og Gud og hvem der vil,
At Hungers Nød tvang mig der til.

Eubulus

O ney ikke saa Gutta min Frænke,
I faar eders Sag bedre betænke,
Hvor kand I Niding med sig Foragt,
Forjage af sin Gaard med Bold og Magt?

Gutta.

Jo Eubule I skal os ret forstaa,
Dertil er gode Raad at faa,
Vi ville ham prædike saadant ind,
At hand er gal, daarlige og blind,
Hand gaar vild, vi kiender ham ey,
Og vise ham saa en anden Bey,
Hvad gielder hand skal os dertil takke,
Lyde vort Raad, og sig strax pakke.

Eubulus.

Nu maa jeg lee alt om jeg kunde,
Vil det gaa an er det at undre,
Det var et Snid ud af en Dvinde,
Som aldrig er hørt skeed nogen sinde,
Jeg vilde og hielpe selv der til,
Om os kunde lyffes saadan Spil.

Jep Skald.

Jeg takker eder viise Mand,
Hør og vel at I har Forstand,
Giører vel og sætter eder lidet neder,
At hvile, vi eder gierne beder.

ACTUS 4. SCENA 1.

Niding, Maverklaal.

Niding.

Skal det ey være nu paa Tide,
At vi igien hiem lader skride,

Og see hvor Zutta holde Huus,
Ehi hun er nu en sulten Luus,
Hvad gielder de skal holde deres Munde,
Min Pige, min Dreng, de sulten Hunde,
Maverkaal.

De pleyer at være saa viis i Næse,
Nu har de andet paa at blæse.

Niding.

See Maverkaal, see hvilken Røg,
Mig tykkes her lugter noget som Løg,
Zutta min Kone den skadelig Kat,
Kand see hun har noget at stæge fat.

Maverkaal.

Her er jo Nøglene store og smaa,
Eil alle Døre, Laase og Skraa.

Niding.

Jeg drømte en farlig Drom i Nat,
En Staader havde min Kone fat,
Og jeg maatte staa ude og grinde,
Hand blev i Huuset hos min Qvinde,
Nu løber min Hu trint omkring,
Naar jeg betænker den underlig Ting.

ACTUS 4. SCENA 2.

Knep, Beengier, Cubulus, Zep Skald,
Zutta, Locki, Niding, Maverkaal.

Knep.

Nu kommer Niding lakkende i Gaard,
Med Staader-Sækken hos sit Laar.

Beengier.

Med gloende Vand vil jeg dem skaale,
Eya hvor skal de Prækkere vaaale.

Cubulus

Eubulus.

Børn haver eders Sag i fuld god Agt,
Thi eder ligger der paa stor Magt?
I maa dennem ey saa skamfiende,
Hvo veed hvad det vil faa for Ende.

Tutta.

Gal dem imod og viis dem veif,
En anden Stæd med Staader Sæf,
Vil de have Almisse, lad dem faae,
Dog Niding ey i Stuen indgaae.

Jeg Skald.

Tocki tag Baaben og Bærg i Hænde,
Tocki.

Paa halv Beyen skal jeg dennem vende.
Niding.

Jeg kand nep fiende min egen Dør?
Maverkaal.

Det er ikke nu som det var før,
Ney see til Knep,
Hvor hand kand skrep,
Knep.

Hvad siger du Erløse Hore-Klep?
Hvor agter du, hvor haver du hjem,
Her Staader-Konge hvad er I grem.
Tocki.

Rom ikke for nær du Staader-Pilt,
Om du dit Blod vilt have u-spilt?
I Stave-stryger staar hen fra Døre,
Saa pleyer saadan Staader at giøre.
Niding.

Kommer du her en fremmet Giæst,
Gjør dig til Greve dit stemme Bæst?

Locki.

Hvad kalder du mig en fremmet Gæst?
Jeg tien min Herre som jeg Land best,
Ret nu bliver du Læmmelæst.

Niding.

Hør Knep, er denne Compan gal?

Knep.

Hand tien min Herre den fromme Jep Skald,

Niding.

Hvad est du rysten ravgal?
Jep Skald, Jep Skald, hvem Pokker er den?

Locki.

Kiender du ikke den Dannemand end,

Knep.

Hvad skal hand kiende den Staader-Konge,
Hand kiender hverken Gamle eller Unge.

Niding.

Alt kiender jeg dig Knep Haverkage,

Knep.

Jeg vil dig nu en Slufanden bage,

Nu hen ud, hen ud,
Din Skumpelskud,
Alt staa her paa Lud,
Jeg svær ved Knud,
Du maae her ud,
Din stemme Huud.

Jeg saae dig aldrig i Tusind Aar,
Her i den Dannemand Jep Skalds Gaard,
Kommer din Staader her tiere igien,

Locki.

Vi sætter dig fast ret ved dine Been.

ACTUS

ACTUS 4. SCENA 3.

Niding, Maberkaal.

Niding.

Ach hielp nu Gud,

Maa jeg saa ud?

Jeg gik i gaar af Byen her,
Maa jeg ey komme i Dag igien?

Tilbage til mit Huus og Hiem,
Kand man nogen saa snart forglem?

Maberkaal.

De syv Sovere tales der om,
At de saa lenge sov til Rom,
At de slet ingen i Verden kiende,
Saa kand Sovn Mennisken forvende.

Niding.

Hvad mon jeg skulde tænke her om,
Hvad af sliq Bildfarelse kand komme?

Jeg har ræt aldrig sovet til Rom,

Jeg kand ræt aldrig ligere see,

Jeg har jo ingen Dven-Bee,

Det er mit Huus opbygget af Steen,

Der boer min Kone og jeg alleen,

Jep Skald, hvor Ganden kommer hand

til Bye

At der af hannem gaar saadan Rye.

Her have vi boed i femten Aar,

Gik jeg ey her af Byen i Gaar?

Gud gibe det mig ilde gaar,

Om jeg det anderledes forstaar,

Min Dreng heder Knep,

Nu tien hand Jep.

Maberkaal.

Mon vi ey gaar vort Huus forbi?

15

Niding.

Niding.

Skal jeg det tro, ney Maberkaal tie.

Maberkaal.

Kandskee her boer en heder Zep,
I denne Bye, hvor nu tiener Knep,
Da er vor Knep vist loben eder fra,
Uf eders Gaard, kand jeg forstaa,
I skal vel uden Tvivl finde det saa.

Niding.

Jeg skal dog ikke boe langt her fra?

Maberkaal.

Mig tykkes Niding og ligesaa,
Vi faar at leede og bespørge,
Om vi kand finde hvor vi bode føre,

Boer I ikke her?

Niding.

Det er ikke her?

Maberkaal.

Hvad tykkes I her?

Niding.

Ney, ney frem meer,

Maberkaal.

Det er vist her,

Niding.

Hvor kand det vær?

Jeg kand ikke hitte min egen Dør,
Alligevel jeg har boed her før,
Vi faar vore Ord noget bedre belegge,
Ligesom vi vil for Døren tigge,
Vi maatte end det med gode Ord faae,
Som vi med onde ey kunde naae,
Kunde jeg min Kone faa at see,

Den Knep der af skulde lidet see,
Jeg skulde vel saa roe hans Nare,
At hand med fart skulde komme af Gaare,
Og Beengiær den forbandet Biv,
Hun skulde saa skam ret i sit Liv.

ACTUS 4. SCENA 4.

Niding, Knep, Tocki, Maverkaal, Beengiær.

Niding.

Min gode Knep, om du heder saa,
Maatte vi nogen Almisse faa.

Knep.

De Staader er os manet paa,
Tocki.

Gly dem noget og lad dem gaa,
Maverkaal.

Torssaf os noget Brød og Kaal.

Tocki.

Kandskee du heder Maverkaal?

Maverkaal.

Ja men det er mit Oge-Navn,

Tocki.

Uf Maverkaal gaar vide savn,

Beengiær.

Hvad Staader staar for Døren her?

J maae ey komme dette Huus for nær,

Ehi der er mangen Sygdom til,

Bor Fader det ey have vil.

Niding.

Beengiær, Beengiær min gamle Vige,

Hvi skal jeg saa fra Døren vige?

Jeg heder Niding, og boer jo her,

Beengier.

Her boer ikke Niding, tro hvad jeg svær,
Før jeg vilde være Nidings Pige
Vilde jeg heller Landet vige,
Det vil jeg sige dig for Tiding,
Her boer slet ingen karrig Niding.

Niding.

Da gaar jeg vild, jeg veed ey hvort,

Beengier.

Føl dig for Niding og gaa bort.

Niding.

Min Kone Jutta mig vel kiender,

Beengier

Mig undrer at du har det Nende,
Du slemme Staaer er Jutta din Biv?
Nu seer jeg her vil yppes en Kiv,
Holt stille din Mund,
Du Mule Hund,

Jep Skalds Biv er hun din Qvinde?

Niding.

Ja hun er, maatte jeg see hende,
Skulde hun vist kiendes ved mig?

Beengier.

Du faar vist Skam det lover jeg dig.

Niding.

Ach ney Beengier fly mig dog ind,
Alt tale med din Danneqvind.

Beengier.

Go vel, jo vel, tør du det vove,
Alt du vilt tale med Jepes Frue?

ACTUS

ACTUS 4. SCENA 5.

Niding, Maberkaal, Knep, Tocki, Philissa.

Maberkaal.

Mon jeg være den jeg pleyer at være?

Jeg tvivler fast, paa min Ere.

Mine Dyne ere mig plat forvendt,

Uf ingen Menniske er jeg kiendt,

Ikke haver J heller bedre Kaar,

Mig tykkes at eder ligesaa gaar.

Niding.

Jeg frygter saare paa min Sand,

Vi aad i Dag af en Nakand,

Eller af en anden slem Nat-skade,

Men vi begynder saadan Lade,

Vi fik i Aftes et sultet Maal,

Maberkaal.

Kandstee vi aad af Skraep hans Kaal?

Niding

Jeg frygter saare hvor det er fat,

Mon jeg ikke haver en Dverge-Hat?

Om jeg nu kaster Hatten hen,

Mon Knep mig da kand kiende igien,

Min fromme Knep kand du mig kiende,

Knep.

O lys rüg i min Bagende,

Hvem har hørt saa gal en Mand,

Mon jeg kiender hver Staader i Land?

Niding.

Jeg haver skionne Klæder i Kiste,

Havde jeg dem med Konst og Liste,

Da skulde du kiende mig paa Stand,

Sa see hvad jeg er for en Mand.

Tocki

Tocki.

Lad ham gaa ind tag Nøglen med,
Selv at forsøge den Leylighed.

Philissa.

Naar en er gal, saa er der mange,
Som hjælper til galner fand gange.

ACTUS 5. SCENA 1.

Beengiaer, Niding, Maverkaal, Jep Stald,
Tocki, Jutta, So smaa Born.

Beengiaer.

Min fiære Niding kom nu her ind,
Forsøg hvad du hos os fand find.

Niding.

Guds Fred I got Folk hver og en,

Tocki.

Det samme ynsker vi eder igien.

Niding.

Omina Oculi Perlustrat.

Tocki.

See hvor hans Dyen løber om Huuse,
Mig tykkes hand primer hans Hoved suuser:

Maverkaal.

Jeg vilde at mig æder Lopper og Luus,
Om jeg haver seet et ligere Huus,
End det er som vi bode tilforn,

Niding.

Ach staar der ikke Domkirke Taarn?
Er det ikke Byens Raad-Huus,
Hvad skal mit Hoved være fuld af Suus?
Det sidste jeg Jutta med Dyen saae,
Da var hun min, hvor nu fand gaae.

Jep

Jep Skald.

Kone lille hvor fand I dette ynde? —

Jutta.

Ja det var af en anden Lynde.

Hvad har jeg vært en Staaders Hustru?

Hvor kommer sig Tanker i eders Hu?

Her er min Mand den Hjertens Gruus!

Her er vore Børn udi vort Huus.

Niding.

I hvis det er, jeg haver dem giort,

Tilforne har jeg ey andet spurt.

Jutta.

Saa spørg du selv Børnene til,

Om de dig for Fader kiende vil.

Niding.

Er jeg ikke eders Fader lille?

Børnene.

Ach ney, ney Staader, tie stille,

Her sidder vor kiære Fader glad,

Hand giver os Mad i Gryde og Fad.

Niding.

Nu veed jeg ikke hvad jeg skal svare.

Jeg frygter jeg er bleven en Daare.

Staar her ikke min Kiste og Skrin?

Med mine Klæder og Guld saa fin.

Jep Skald.

Du haver i Haanden Nøgle rætte,

Niding.

Holt nu vil jeg stille vor Trætte.

Jep Skald.

Ney Nidings Konst slaar hannem feyl,

Hand faar at give meere Vand i Seyl.

Niding.

Niding.

Jeg er slet gal.

Tocki.

Saa siger Jep Skald.

Niding.

Mon ikke mit Guld være staalet mig fra?
Haver ikke Jeppe mine Klæder paa?
Er det ikke Nidings Guldklæder?
Mine Skoe, mine Buxer og alle Klæder?

Eubulus.

Jeg frygter J seer ikke nøye til,

Niding.

Eubulus, mon J mig kiende vil?

Eubulus.

Her boer ikke Staader maa J vel troe,
Her er en riig Mand's Huus og Boe,
Det eene er ofte det andet lig,
J far vist vild, saa tykkes mig,
Et Huus, en Dvinde, en Dreng, en Pige,
Et Skrin, en Kiste, det vil jeg sige,
En Klæde af Guld, Buxer og Klæder,
Det eene som det andet heder.

Niding.

Da har jeg drømt det som en Daare,
J maa mig kalde en galen Taabe,
Drømte jeg at disse Huuse var mine,
Dg Jutta var min Hustru fine,
Alt Knep var min Tieneste-Dreng,
Philissa pleyede at reede min Seng,
Dg Beengier var min Kones Terne,
Det drømte jeg nødig og ikke giærne,
O Gud bevar hver ærlig Mand,
Fra slige Drømme, da sagde hand,

Gud maa best vide hvor det er fat,
Jeg beder laaner mig dog Huus i Nat.

Jep Skald.

So Huus vil jeg dig ikke stonne,
Maverkaal

Det skal Gud eder igien belønne.

ACTUS 5. SCENA 2.

Jutta, Jep Skald, Beengiær, Niding,
Maverkaal.

Jutta.

Hør Beengiær giv den Staader Mad,
Giv Oll i Kande, og Raal i Fad.

Jep Skald.

O giv de Staader nok at tære,
Beengiær.

Saa gierne maa jeg lade det være,
Kandskee naar de faa Brød i Hænde,
At æde deraf har de ey Nænde.

Jutta.

En Staader døde her for en Dag,
Hans Kappe ligger her til mag,
Den vil jeg Niding fficænke.

Niding.

Hærrer skal eder igien betænke.

Jutta.

Den kand J bruge naar J trænger,
Ehi den J har duer ey længer,
Her er og en anden Staader-Kappe,
Den maa du Maverkaal og hensnappe.

Maverkaal.

Gud være eders Løn i Himmerige,
Hvor tage vi saadan en Dvindes lige?

D

Jep

Jeg Skald.

Stenk fluy i Skaalen, bær dem ind,
Saa faar de et lættre Hu og Sind.

Beengier.

Hør Niding, drik nu mens du gid,
Det skal ey koste dig en Hvid,
Nu drikker Niding sin Moders Skaal,
Det samme gjør og Maberkaal.

ACTUS 5. SCENA 3.

Niding, Maberkaal.

Niding.

Mit lættes baade Hierte og Sind,
Og Gud vær med den Danneqvind,
Jeg aad ey saa vel i femten Aar,
Eller veed at jeg saa lystig var,
Jeg haabes alt at finde min Kone,
Skulde jeg end leede her fra til Skaane,
Thi vil vi vandre By fra By,
Høre og spørge om Tidning ny,
Ja leede det heele Land omkring.

Maberkaal.

Alt faar I først lyse til Lands Ting;
Om ingen veed eders Gaard og Grund,
Eders Kone og Børn nogenlund,
Saa faar I nogen Kundskab paa stand.

Niding.

O du raader som en forstandig Mand,
Hvad troer du Maberkaal jeg tænker?

Maberkaal.

Kandsee listige Røve-Rænker.

Niding.

Jeg drømte en selsom Drom i Nat,
At en Staader havde min Kone sat,

Giv det ikke end saa monne gaa,
At slikt Jey Skalds Kone gielder paa.
See hvor hendes Dyne paa mig løbe,
Det var nok hun skulde mig kiobe.
Ach var det saa, at det kunde skee,
Da vilde jeg skogre og hiertelig lee:
Ney mig skal neppe times den Ere,
Ikke vilde jeg det end heller begiære?
At sove hos Jey Skalds Dvinde,
Jeg haabes jeg maa min egen finde.

ACTUS 5. SCENA 4.

Jutta, Niding, Jey Skald,
Cubulus.

Jutta.

Lad see J kunde Niding bløde,
Seer eder til gode, værer om Føde.

Niding.

O fiære Jutta jeg gjør ogsaa,
Zhi mig ligger selv mest Magt derpaa,
Min fromme Jeppe, maatte jeg bekiende
Hvad Ulykke mig er kommen til hende,
J skulde forundre eder der paa,
Jey Skald.

O Niding da lad mig det forstaa.
Niding.

Jeg er, jeg var en bondriig Mand,
Brugte min Handel til Land og Vand,
Gud gav mig en deylik Dvinde,
Som eders Jutta her er inde,
To smukke Børn, Piger og Dreng,
Tiente mig vel og meget længe
Omsider fik jeg saadan Art,
Jeg blev en sulten Niding Knart,

Jeg

Jeg maatte ikke lide, en Kat vilde æde,
Jeg bandet naar de Bordet vilde brede,
Mit Følk havde jeg nær sveltet ihjel,
Min Kone og Børn gjorde jeg U-skiel,
Mit Guld lagde jeg paa Kiste-Bund,
Dg gik saa hen fra Gaard og Grund,
Med Sæl og Staf udi min Haand,
Alt jeg vilde betle i andre Land,
Nu haver jeg ledt baade her og der,
Jeg veed ret aldrig hvor jeg er,
Det mon mig mest mit Hierte gremme,
Min fattig Kone sidder der hjemme,
Dg haver hverken Oll eller Brød,
Jeg frygter hun er sulten alt død,
Ehi jeg tog alle Nøgler i Haand,
Dg slog i Laas alle Dørre paa stand,
Ach Væ og Ach mig fattige Mand,
Hun var saa deylig en Lillie-Band.

Jutta.

Hvem troer at alt det er sandt?
Monne ikke skulle findes Løgn iblant?

Niding.

Give jeg faar ret en U-lykke,
Om jeg lyver et eeneste Stykke.

Eubulus.

Det er af Gud visselig en Straf
Over eder for Sult og Karrigskab,
Ehi som jeg hør i selv betiender,
Har I været all for ond og slemmer,
Sulten, maver, karrig og nidst,
Gad aldrig seet Følk til Bord eller Dift,
Eders Karrigskab har eder paaført,
Alt eders Onde jeg end har hørt,

Eders

Eders Gands, Sind med all Fornuft,
Derfor er eder saa forrykt,
Ja I maa frit selver bektende,
Sligt er Aarsag til eders Glende.

Niding.

Erder I jeg skal hitte hiem igien?

Jutta.

Jo saa men, dog ikke end.

Jeg Skald.

Naar I faar leedt og kand ey finde,
Da har I mist en Danne-Nvinde.

ACTUS 5. SCENA 5

Niding.

Nu vil leg reyse og lakke her fra,
Og lade alting derpaa bestaa,
Jeg takker eder Høsbond i Huus,
Mig gav got Oll i Kande og Kruus.

Jeg takker eder Jutta fiere.

Som mig har gjort stor Hæder og Ære,

Kand jeg hitte mit Huus og Hiem,

Jeg skal eders Gode ey forglem.

Gud gibe eder Glæde og Lykke tilsammen,

At leve til Hobe med Fryd og Gammen.

Gode Nat, gode Nat alle sammen,

Ønsker jeg eder, Amen, Amen.

EPILOGUS.

Taler saaledes til Almuen efter
Comedien.

Ørret velkommen allesammen,
Fattig Rige med hinanden,

Unge

Unge, Gamle, Store og Smaa, !
Denne vor Leeg har seet oppaa,
I har nu kortelig seet og hørt,
Hvad i Comedien er fremført,
Nemlig en nidst og sulten Hund,
Alltid karrig og aldrig rund,
Hvorledes hand af Karrigskab
Sit Huus forlod og overgav,
Drog bort af By ja lang Veys hen,
Lod Hustru, Børn sidde igien,
Som lide Hunger, Sult og Nød,
Lag med sig til Dll og Brød
Alle Nøgler store og smaa,
Paa det ingen skulde noget faa,
Men hvor det gif den sulten Hund
Det har I hørt til Bond og Grund,
Hand blev derover til en Nar,
Narsag til sligt hans Karrigskab var.
Ehi har I her udaf at lære,
Hvorledes I eder skal adbare,
Bogter eder for Gierighed,
Som er en Last baade slem og leed,
Fordi hvor den faar overhaand
Der viger bort flux all Forstand,
Ga i Gemyt, i Bid og Sind,
Bliver en giærig gal og blind,
At hand ey andet tænker,
End Nat og Dag paa Rave-Tænker,
At samle Gods og Penge til Haabe,
Betænker ey den arme Taabe,
Hand endelig en gang maa her fra,
Hans Rigdom bliver her endda,
Saar ey med sig den giærig Gube

Uden nogle faae arme Klude.
 Saa og til med fire Kiste-Siele,
 Hans fattige Krop sig i Kand hale,
 Dermed maa hand af Døren ud,
 Fra sin Mamon den arme Gud,
 Fra Gods, fra Eye, fra Rigdom,
 Nøgen og blot som hand her kom.
 O! Menniske derfor betragt,
 Din Salighed hav den i agt,
 Brug din Rigdom og Verdens Gods,
 Den korte Tid du est der hos,
 Saa du et Erligt Navn kand have,
 Naar du af Gaard bæres til Grave,
 Der hos en god Samvittighed,
 Af Verden til din sidste Afseeed,
 Lad Mamon ey blive din Herre,
 Som dog mangensted skeer (dis verre)
 Det mangen elsker Mamon saa,
 At de ey andet tænke paa,
 End Gods og Rigdom sammenfrabe,
 Per fas & nefas søge Både,
 Og naar slig tænke mindst der paa,
 Skeer det tit de er længst der fra.
 Ved og drik til Pas og Maade,
 Andet min Søn vil jeg ey raade,
 Brug Verden saa men du est her,
 At Gud og Menniken har dig tier,
 Giv Mad og Dll paa Bord og Duff,
 Mod Folk og Tiend vær ey for nidff,
 Vær ey en sulten farrig Hund,
 Og ey heller for meget rund,
 Men holt i alting Skik og Maade,
 Saa vel at give som holde til raade.

Thi hvor mand er for meget rund,
 Gaar Gods og Penge snart i Grund.
 Lær derfor at giemme og gibe,
 Dog med Forstand i rette Tide,
 Kundhed er værd Lov og Ros,
 Naar Sparsomhed er der hos,
 Formeget rund som en vil spare,
 Den agter Folk kun for en Daare,
 Og hvor som Sparsomhed er henne,
 Og Kundhed er i Huus allene,
 Da kand det en vare længe,
 Før mand er nød til hver at trænge.
 Hermed endes vor Leeg og Tale,
 Eder vi alle Gud befale,
 Tager til takke er vor Begier,
 Med hvis som nu ageret er,
 I karrige, sultne, nidste Mænd
 Som Gud Hustru og Børn har send,
 Lærer deraf at blive fromme,
 Som hid til har været strenge og grumme,
 Slaget i Laas baade Dll og Brød,
 At Hustru og Børn har tit lidt Nød,
 See hvor Niding blev betalt,
 For sin Surfittighed af Jey Skald,
 Vel den der sig vil lære lade,
 Og worde viis af andens Skade.

E N D E.

